

Kerstnacht

VIERING

Op welke manier vier je kerstnacht? In veel gemeenten zijn daar nogal wat tradities om heen. Daarnaast zijn er behoorlijk wat 'eenmaal-per-jaar-bezoekers' in de kerk. Kortom een dienst om rekening mee te houden! Een uitgelezen dienst om met jongeren aan de slag te gaan. Waarom? Omdat jongeren een verhaal te vertellen hebben.

In de kerstnacht speelt er dus behoorlijk wat. Om daar goed vorm aan te geven is het belangrijk om een duidelijke keuze te maken welk aspect van het kerstevangelie je wilt laten oplichten.

Deze GRIP heeft als thema 'Kerst en geloven'. Geloven in het wonder van de geboorte van het kleine kwetsbare kind dat we ieder jaar met Kerst vieren. In deze kerstnachtviering hebben we ervoor gekozen om het verhaal van Jozef op te laten lichten, één van de getuigen in het verhaal van de geboorte van Jezus.

Jozef-figuur

Jozef is een niet veel beschreven figuur in het kerstevangelie. In Lucas vind je bijvoorbeeld maar één zinnetje over Jozef en zijn achtergrond. Over Maria wordt veel meer verteld. Zij wordt geschetst in alle verhalen, zij komt tot leven en krijgt letterlijk een gezicht. Haar verhaal leeft en wordt op allerlei manieren verteld. Maria staat in de spotlights en Jozef kijkt toe vanuit de coulissen.

Als je het kerstevangelie leest, kan je soms het gevoel bekruipen dat Jozef een nogal volgzaam en kleurloos mannetje is, maar als je stil blijft staan bij zijn persoon en het evangelie nogmaals leest dan ontvouwt zich een verhaal over trouw en loyaliteit.

Jozef heeft het lef, de guts, om met Maria door het leven te gaan.

Onvoorwaardelijke trouw en loyaliteit, niet groots en teatraal maar heel dichtbij.

In deze viering staan we stil naast Jozef en leven met hem mee, geloven met hem mee. We kijken als het ware mee door de ogen van Jozef.

Tijdens de voorbereidingen

Plan een avond om samen met de jongeren te brainstormen over de kerstnacht en over het thema.

Interessante vragen kunnen zijn:

- Welke figuren spelen een centrale rol in het kerstevangelie? Wanneer wordt Jozef genoemd?
- Welke rol speelt Jozef in het kerstverhaal?
- Wat weten we van Maria en wat weten we bijvoorbeeld van de wijzen of van Jozef?

Het lijkt wel of Jozef kiest voor een rol op de achtergrond, een rol die Maria ondersteunt. De geschiedenis van God heeft veel verschillende rollen nodig. Niet iedereen kan vooraan staan, niet iedereen is het kindje Jezus. Er zijn mensen, veel mensen nodig die op de achtergrond het werk van God willen verrichten, die eindeloos investeren in het goede. Jozef trekt op met Maria, is trouw, schenkt liefde, en daardoor kan zij de moeder zijn die ze is. In deze kerstnachtviering staat het verhaal van Jozef centraal en het verhaal van mensen die gaan voor het goede.

Een organisatie die zich inzet voor de Jozeffiguren van nu is www.onemen.org. Hun doelstelling is als volgt.

auteur: **Elsa Bruggink**, met dank aan de jongeren van The Meeting en Jeroen Jeroens
beeld: **Kees de Kort**

Suggesties voor een viering

'oneMen gelooft in de kracht van het individu. Over de hele wereld zijn mensen actief om in hun directe omgeving een verschil te maken. Veel van dit werk haalt nooit de voorpagina van de krant en blijft daardoor onzichtbaar voor het grote publiek. Het zijn lokale pioniers die met kleinschalige projecten ter plaatse omstandigheden willen verbeteren. Met vooral veel moed en doorzettingsvermogen. Geen woorden maar daden. Direct en structureel. Wij willen deze pioniers laten weten dat zij er niet alleen voor staan. Dat doen we door al hun initiatieven zichtbaar te maken via internet. En door hen te steunen met praktische middelen. oneMen kan dit doen dankzij de structurele financiële hulp van vele duizenden particulieren en een aantal bedrijven.'

- Kennen we mensen, dichtbij of veraf, die hun rol met verve spelen en daarvoor anderen laten stralen?

Stel deze vraag niet alleen tijdens de voorbereidingsavond maar maak er ook

een internetdiscussie van. Stuur een mailtje naar alle jeugdleden en vraag hun – anoniem – iets te vertellen over mensen die in stilte keihard werken om hun wereld OK te maken.

DE VIERING

Vooraf

Door het donker heen komen de kerkbezoekers aan. Op zoek naar een warme en veilige plek, op zoek naar het levende verhaal. Zorg als kerk voor een warm welkom en zet bijvoorbeeld een aantal vuurkorven buiten. Formeer van een groep gemeenteleden een koortje en zing met elkaar een aantal kerstliederen, denk hierbij aan vrolijke 'Christmas carols'.

Het is helemaal mooi om het Jozefthema ook al voor de viering te introduceren door voor de kerk een levende kerststal te bouwen. Door deze levende kerststal buiten te plaatsen, ervaren de kerkgangers en voorbijgangers zelf wat het is om in de koude van de nacht te zijn.

Verderop staan praktische tips over het realiseren van een levende kerststal.

Ingrediënten voor de viering

De viering is natuurlijk gemeentebreed en er zijn verschillende onderdelen die in goed evenwicht met elkaar tot een dienst gecomponeerd moeten worden. De predikant heeft daar een belangrijke rol in. Er volgen voorbeelden van teksten en liederen waaruit gekozen kan worden. Daarnaast kunnen jongeren verschillende rollen op zich nemen; bijvoorbeeld het lezen van teksten, zingen in het koortje of het verzorgen van de liturgie.

Suggesties voor een viering

Kyrië met foto uit de actualiteit
(Psalm 10, Beeldspraak, pag. 229
– theologische uitgeverij Narratio)

*Kom te voorschijn, God
er is werk aan de winkel.
Dictators lappen het recht
aan hun laars,
politici verdraaien de wet,
multinationals ontduiken de regels,
verrijken zichzelf
ten koste van anderen.
Ze nemen het recht in eigen hand.
Wij staan aan de top, zeggen ze.
Niemand kan ons de wet
voorschrijven.*

*Kom tevoorschijn, God.
Doe iets!
Laat zien dat u bestaat.
Anders zeggen ze: we kunnen doen
wat we willen,
niemand heeft iets in de gaten,
zelfs God niet.*

*Doe iets, God.
Organiseer desnoods
een demonstratie.
Als u het niet doet,
doet niemand het.
Maar doet u het wel,
dan lopen we massaal met u mee,
Daar kunt u van op aan!*

Kerstspel

- In deze GRIP is een 'Jozef-spel' (p. 7-11) opgenomen. Om dit te spelen heb je behoorlijk wat spelers, tijd en techniek nodig. Werk je in een grote kerk, vereenvoudig het spel dan. Voor eventuele suggesties mail naar info@themeeting.nl

Iconen

Jozef staat symbool voor de rol aan de zijlijn van de geschiedenis. Een rol die wij mensen vaak op ons nemen. Er gebeurt veel in onze maatschappij. Het is een samenleving op drift. De groei van fundamentalisme en het sterker worden van rechts-extremisme lijken buiten je om te gaan. Je voelt je als Jozef, de buitenstaander. Je hebt geen greep op allerlei gebeurtenissen en ontwikkelingen. We zijn geen koningen of premiers. We staan slechts aan de zijlijn en kijken toe. Toch moeten we ook niet te licht over onze rol denken. De rol aan de zijlijn is weliswaar een kleine, maar een heel belangrijke. Het is een waardevolle rol die mensen kan laten stralen.

- Lees drie van de reacties van de internetdiscussie voor en gebruik een ervaringsverhaal van www.onemen.org.

Collectiedoel

- www.onemen.org

Praktisch

In een groep heb je vaak een aantal mensen, die graag mee wil helpen maar zichzelf niet meteen zien lezen of spelen. Voor hen zijn voldoende praktische klussen te doen. Denk hierbij aan het plaatsen en het in de gaten houden van de vuurkorven, het bouwen van de kerststal of het opletten op de levende have...

Vuurkorven

- Zorg voor korven die redelijk gesloten zijn (i.v.m. wind).
- Gebruik geperst hout. Dit vonkt nauwelijks.
- Houd water bij de hand.

Kerststal

- Neem bijvoorbeeld een groene partytent en bekleed die met stukken oud jute, kerstgroen en stro. Plaats 'de stal' zo dat je uit de wind staat.
- Wie vind je eigenlijk in een kerststal? Jozef, Maria, Jezus, de wijzen uit het oosten, een aantal herders en, als er nog jongeren zijn die willen mee doen, een aantal engelen.
- Vraag een plaatselijke boer om een aantal schapen te leveren, één of twee herders kunnen de dieren vasthouden.
- Het lijkt meestal een onhebbelijke klus om een kerststal aan te kleden maar met een beperkt budget, een goede nietmachine en heel veel veiligheidsspelden kom je heel ver.
- Aankleding van de kerststal-personages:

Jozef: een oude jas en 'beenlappen' van jute vastgebonden met grof sisal touw.

Maria: een rode soepjurk (vuilniszakmodel) met daarover een grote blauwe lap

Herders: zie Jozef
Wijzen: drie verschillende grote lappen stof omgetoverd in mantels met daaronder donkere kleding. Drie verschillende kronen
Engeltjes: haal bij de plaatselijke feestwinkel een aantal kunststof (gouden) vleugeltjes

- Geef de wijzen ieder een 'geschenk' mee waarin zij sterretjes kunnen stoppen, die sterretjes kunnen aan het eind van de viering buiten uitgedeeld en aangestoken worden.

Afsluiting

- De kerstperiode is een tijd waarin samen en gezamenlijk een grote rol spelen. Waarschijnlijk zullen er dus ook redelijk wat gezinnen met oudere kinderen in de kerk zitten. Maak gebruik van deze mogelijkheid om daadwerkelijke uitwisseling te krijgen door iedereen na de viering uit te nodigen om warme choco of Glühwein te drinken in de ruimte van de jeugd. De jongeren kunnen zelf gastheer/vrouw zijn.

